

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

HIRDETESEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetőik és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 arrendményben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

SZERKESZTÉSÉRT A FŐSZERKESZTŐ FELELŐS.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetőseket, előfizetőseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

A harmadik hadikölcsön jegyzése is hazafias kötelesség!

A hadikölcsön hősei.

Nem könnyű dolog eldönteni, hogy kik, mely társadalmi osztály tagjai vagy mely testületek érdemlik meg azt a magasztalást, hogy a harmadik magyar hadikölcsönnek ők a hősei. Hisz az aláírás még e hó 17-ik tart, a nemes vetélkedés még folyik s a nemzet minden fiától elvárhatja, hogy teljes erejével működjek közre a siker elérésében. Mindamellett a két első hadikölcsönnek végleges és a harmadiknak eddig ismeretes adatai alapján már most is érdekes megállapításokra nyílik alkalom.

A városok magyszerűen viselik magukat. Bebizonyítják, hogy nemcsak a nemzeti művelődésnek, hanem a nemzeti érzésnek gócpontjai. Megértik, hogy ma a legjobb, sőt egyetlen várostfejlesztő program: a hazát hozzásegíteni pénzkészleteikkel a háború győzelmes befejezéséhez.

Sok tekintetben hasonló az alapítványok, egyesületi pénzek, háztartási megtakarítások és vállalati biztosítékok mai rendeltetése. Jól felfogva ezek sem szolgálhatják saját külön céljukat masként, mint a hadikölcsönbe való beolvadás útján, mert a haza jövőjének biztosítása nélkül minden külön cél elérhetetlen.

A vállalkozók, földbirtokosok, kereskedők, iparosok, akik rendes üzleti tevékenységükben ma többé-kevésbé korlátozva vannak, azt vehetik figyelembe, hogy tőkájüknék hadikölcsönbe fektetése révén jelentékeny, majd tizszázalékos kamatjövedelemhez jutnak, e nehéz időkben tehát magukon is közvetlenül segítenek, nemcsak a közügyön.

Már a hadseregszállítók s a háborús jövedelmek élvezői általában némi lemondást gyakorolnak, midőn hadikölcsönt irnak alá, mert ők jóval nagyobb haszonhoz vannak szokva. Nem szabad azonban elfelejteniük, hogy kivételes hasznukat éppen a háborús állapotnak, a haza veszedelmének köszönhetik, ennél fogva különösen súlyos kötelességük az így nyert jövedelemmel támogatni a bajban levő hazát.

Legfontosabb megállapítás azonban, hogy habár mindenkinek meg kell

tennie a magáét s a fölserolt kategóriákba tartozó hontitársaink ellen sem lehet panasz, mégis a hadikölcsön nagy része nem a nagy és közép-, hanem a kis és törpe aláírásokból kerül ki. A legszelesebb népréteg jegyzése biztosítja a sikert. A hadikölcsön tehát nemcsak nemzeti kölcsön, hanem népkölcsön is.

A kis és legkisebb öszegek aláíróit méltán nevezhetjük a hadikölcsön hőseinek azért, mivel tőlük függ ennek a pénzügyi csatának a szerencsés kimenetele. Hősök azért is, mert nevtelenek, egyenként nem számíthatnak a nyilvánosság csodálkozására és elismerésére. Hősök azért, mert az ő kamatnyereségük az aláírt összeg kicsiny voltánál fogva jelentéktelenül csekély, majdnem quantité négligehető, viszont az ő tőkebefektetésük rájuk nézve akárhányszor áldozat. Hősök végül azért, mert buzgó sorakozásukkal nemcsak a hadikölcsön ügyét juttatják sikerhez, hanem az állampapírok népszerűsítését is előmozdítják. Ezzel pedig uttörői annak a jövendőnek, amelyben a magyar állam a maga hitelleveleit majd itt, benn az országban fogja rendszeresen elhelyezhetni, ami a közhitelnek és a közvagyonosodásnak egyaránt javára lesz.

Egyébiránt a jegyzések bezárása előtt még nem végérvényes az a megállapítás, hogy kik a hadikölcsön hősei. Vajha a társadalom minden osztálya s az osztályok minden tagja úgy viselné magát a hadikölcsön jegyzésének még hátralevő utolsó napjaiban, hogy valamennyien érdemesek legyünk erre a kitüntető címre!

Hus és zsir.

Nemrég közölt vezető cikkünkben rámutattunk a drágaságnak azon okaira, melyeknek nem csupán a háború az okozója, melyeknek terhét a magyar hivatalnokai és értelmességi osztály, s az iparos-osztály bizonyos része erzi a leginkább. Mészáros és hentesiparosaink részéről életrevaló megjegyzést kaptunk a héten, mely abból áll, hogy ők sem annyira a sertés-állomány megfogyatkozását tartják a hus és zsir drágulása főokainak, mint inkább a kereskedelmi spekulációt, mely mesterségesen csigázta soha nem álmódott magasra az árakat. Ezért tehát ha hibáztatni kell valakit, ne a mészárosokat és henteseket vegyük elő, mert hiszen ők ma sem dolgoznak nagyobb haszonra, mint amikor olcsó marhákat vehettek, hanem követeljük

a hus és zsir maximálását, esetleg rekvirálását, mert az állatspekulációval szemben a mészáros és hentes is tehetetlen, pedig ezeknek is épügy kell élniük, mint másoknak. Veszteségre senki sem fogja iparát folytatni, inkább becukja a mészárszéket.

Magyarországban a hus és zsir elsődrendű életszükséglet, mert nélküle egyetlen család sem lehet. Nem pusztán megszokásból, de szervezetünk alkotásából következik az, hogy a húst életrendünkben nem nélkülözhetjük. Ugy a szegény, mint a gazdag asztalán a mindennapi kenyér mellett mindennapi szükséglet a zsir és ha nem is mindennapi, de gyakori szükséglet a hus, életbevágó dolog tehát annak a kérdésnek helyes megoldása, hogy miként lehetne ennek a fontos élelmiszernek drágulását meggátolni s minél könnyebben hozzáférhetővé tenni.

Budapest székesfőváros rendőrsége mint tudjuk, annak a megállapítása céljából, hogy van-e elegendő zsirkészlet, nagyobb kutatásokat ejtett meg. Az eredmény nem sok. Ha csupán ott kezdik a maximálást, mikor az állat a vágóhidról lekerül, csak félig segítünk a bajon, mert amikor az állat már a felhajtásra s a vágóhidra érkezik, öt-hat kézen megy keresztül s mindegyik kiveszi a maga hasznát belőle, amelyet természetesen a nagy fogyasztó-közönségnek kell megfizetni.

Megpróbálták már egyes városok is a hus és zsirproblémát akként megoldani, hogy maguk eszközlötték a vágást, csináltak ugynevezett próbavágásokat, beszerettek zsirt és szalonnát s maguk saját közgeik útján mérték ki a polgárságnak, szóval: konkurrenciát csaptak a mészárosoknak és henteseknek. És az eredmény itt sem volt a remélt siker, mert bizony ők sem levén képesek olcsóbb marhát beszerezni, legfeljebb beszerzési áron adhatták a húst és zsirt a közönségnek, nem is számítva saját közgeik fizetését s így az árakat valami nagyon lenyomni nem is voltak képesek és amellet a drágaság mellett a hús és zsirhiányt nem is tudták megszüntetni.

Mészárosaink és hentesaink maguk panaszkodnak emiatt. A közönség betartja a heti két hus nélkül való napot, sőt igen sok család csak egyszer eszik hetenként húst, mindazáltal a szükséglet egyre fokozódik, a hus és zsir érthetetlen módon egyre drágul.

Itt tehát valamit tenni kell. És pedig a gyógyító eszközzel egészen a baj gyökeréig kell hatolni. Ha másképp nem lehet, maximálni kell a levágásra

szánt állatokat és pedig akként, hogy szigorú büntetés érje úgy az eladót, mint a vevőt, ha a maximális árakat tulhajtja. A hizlalt állatot egyszer csak piacra kell vinni, a gazda nem tarthatja vissza mint a gabonát, mert az állat enni kér s ha a hizlalási processus befejeződött, egyetlen termelő sem lesz oly bolond, hogy a hizlalt saját kárára tovább folytassa. Szükség esetén a zsír és szalonnakészleteket rekvirálni kell. A hizlalt megkönnyítése céljából a kuzorica feltétlenül rekvirálendő, mert ennek maximálásával csak azt értük el, hogy a piacra nem hoznak kukoricát.

Most már alaposan hozzá kell látnunk, hogy átvégződnessünk a nyomorúságon. Szívesen viseljük a háboru terhét, mert ez hazafias kötelességünk és létérdekünk, áldozatokat is hozunk, de azt nem engedhetjük, hogy az élelmiszerekben bennünket a közvetítő kereskedelem kiuzsorázzon, mert ez nagyobb veszedelem a háborunál.

A kenyérgkérdés úgy, ahogy meg van oldva s rendezve, bár korábban kezdtek volna. A hús és zsírkérdés rendezése sem tűr halasztást, mert már a végsőig van feszítve a közönség türelme. Ennek elhanyagolásából csak növekedni fognak a bajok.

Az államnak legfőbb érdeke gondoskodni az itthonmaradtak megélhetéséről. Ha ez elé mesterséges akadályokat raknak, kötelessége elgördíteni.

A szerb nép története és aspirációi.

Irtta: Kőveskúti Jenő.

(Folytatás.)

Sumádiában Kara Györgynek, egy dísnőkereskedőnek vezetése alatt kiűzött a forradalom, mely nőtt, mint a lavina s két év alatt a szerbek nemcsak kiűzték a törököt, hanem magukat és Szerbiát orosz védnökség alá helyezve, 1881-ig sikeres háborút vívnak Törökországgal szemben s kivívják szabadságukat.

Ettől kezdve használja fel az orosz politika Szerbiát, Keletre és Konstantinápolyra irányuló törekvéseinek érdekében és ettől kezdve szolgálja Szerbia a felszabadító hatalmas orosz népet, melyhez nemcsak vallási, hanem — amint ez már a köztudatban is meggyökeresedett — vérségi kötelékek is fűzik.

Szerbia tehát így politikai életre ébredt és új történetet kezd. Régi nemesi családjai, melyek hajdani történetének hordozói, álamiségának, hatalmának oszlopai voltak, a sok-százados elnyomatás alatt kivestek: a szerb népnek tehát alulról kellett regenerálódnia, történetét úgy kellett kezdenie, mint kezdte az őskorban, amikor vezetői, fejedelmek a paraszti sorból emelkednek a nemzet sorsát intéző hatalomra. De ahogy az őskorban az árulások, gyilkosságok és orgyilkosságok iszó kohójából formálódik ki a középkori szerb állam: akkép kezdődik az új Szerbia története is a modern korba már nem illő és becselenségeivel minden népet megbotránkosztató gyilkosságok sorozatával. Kara György, a sertéskereskedő, fejedelem lesz, de a hatalomra feltéleny Obrenovics Milos megöletti s pártja segítségével most ő ül a fejedelmi

székbe. Ettől kezdve az új szerb történelem a Karagyorgyevics és Obrenovics dinasztiáknak egymás kiirtására törekvő versengésében fejeződik ki, melyet politikailag az orosz, vagy az osztrák politikához való csatlakozás színezi. Mi, magyarok elvesztettük a szerb nép rokonszenvét attól az időtől kezdve, mikor megszüntünk Európában független politikai tényező lenni. A szerbek, eleg hiátlanul és lovagiatlanul, ellenünk harcoltak a Rakóczi forradalom és az 1848-i szabadságharc idején. Az Obrenovics dinasztiának trónját azonban nagyon ingatagá tessük a Karagyorgyevicsok, akik 1901-ben végre borszalmas módon pusztítják el az utolsó Obrenovicsot, Sándor királyt, mire a most uralkodó Karagyorgyevics Péter, a dinasztia-alapító sertéskereskedő unokája foglalja el Szerbia királyi székét.

S ezzel a szerb nemzetnek eddig is ingatag politikájában végleges és mondhatni: végzetes változás állott be.

A Balkánon szinte az egész középkoron végig két érdek törekszik érvényesülni: az orosz pánszláv érdek egyrészt, más oldalról a magyar, — majd elnyomatásunk századaiban — kizárólag az osztrák, újabban az osztrák-magyar érdek. Ez ellentétes érdekek állítják egymással szembe Kelet-Európa két nagyhatalmát: Oroszországot is Ausztria-Magyarországot. Szerbia majd az egyik, majd a másik érdekek közé csatlakozik, de maga ezeket, mondhatni: az újabb időkben is — mint a török-hódítás első századaiban magyar és török közt tette — hinta politikát folytat. Az Obrenovicsok általános Ausztria-Magyarország balkáni törekvéseivel kapcsolják a maguk törekvéseit. Nemcsak politikai, hanem magánéleti összeköttetésekkel is Ausztriához, főleg Magyarországhoz kapcsolódtak, mintha csak a Lazarevicsok és Bankovicsok magyarbarát politikáját akarnák új életre kelte folytatni. A Karagyorgyevicsok ellenben, a szélső nemzeti politika képviselőinek színében tetszelenek gyűlölköny nemzetük előtt. Elfogadják az orosz pánszlávizmus gondolatát és a Balkánon annak legbuzgóbb pionnierjei. Magát a dinasztiát alapító Kara Györgyét, ha nem az orosz pánszlávizmus szülte is, de mindenesetre az orosz politika tette naggyá és hatalmassá. Ő helyezte 1907-ben a *negotini szerződés*gel Szerbiát orosz védnökség alá, melynek értelmében Szerbia orosz polgári kormányzókat, orosz katonai segítséget, fegyvereket és hadianyagot kap függetlenségének és régi nagyságának visszaállítására. Ennek ellenértékül odaszegődik az orosz pánszláv politika szolgálatába.

A *negotini szerződés* tehát végleg kijelöli a szerb politikának irányát, melynek tagadatlanul meglőtt az a sikere, hogy Szerbia a török uralom alól valóban felszabadult. Igaz, hogy felszabadulását nem kizárólag Oroszország védeltségének köszönheti. Nagyrésze van ebben Ausztriának és Magyarországnak is, mely a balkáni népek felszabadulását és függetlenségét sohasem elleneste. A szerb nép szíve azonban az orosz felé fordult, ugylátszik, visszafordíthatlanul.

Nemzeteknek érző idegei: az ifjúsága. Az ifjúság az, mely legszenzibilisebb a mult iránt és legintenzívebben érzi meg a jövőt. Az ifjúság a történelmi mult tanításán nő fel a jövő számára. Nemzetek ifjúságukból regenerálódnak. A magyar történelemből is fényesen be lehetne bizonyítani ennek

igazságát. Nagy nemzeti érték van az ifjúságban, ha az ifjúság csakugyan olyan, hogy értéket képviselhet, ha nemzete multjából okosan szűrte le a maga nevelésére szolgáló eszméket és helyesen választotta ki a maga nevelésének eszközeit.

Folyt. köv.

Bús szüret.

Bús szüretet ültet a hegyeken
Nehéz szívű, sóhajló magyarok
Az ősz zamata, héj, most is megterem
S mint'a sügna: itt vagyok, így vagyok.

De az ősz, agg s az ifjú, a zsevegő
Mámor-dallal nem tölti a hegyet.
Könny-bor oson most a szegény szembe
És a szívek titokban vérzenek . . .

Csöndes szüret . . . messze száll a lélek,
Tört fejjához, félér körterembe.
Bús hárt húnak a szívben a vészek
S mintha a vén föld meg-meg remegne.

Hull a remény, hullanak a könnyek,
Mint fáról a megfakult, tört levél.
Ugy látszik, hogy vége sincs a ködnek
S sírni fogunk új szenvedés telén

De a kekes, busító sötétben
Öröm-fájllyák hordozói jönnek . . .
Fényes szemük úgy csillog az éjben
Ideérnek s vége lesz a ködnek.

Lesz vig szüret a magyar hegyeken,
Lesz tellt sorleg, vidám dal, szent öröm.
Lesz forró csók, mely csak egyszer terem . . .
Az Igazság győzeni fog a ködön!

Kolbaszky Jenő.

Levelinkre hadisegély bélyeget ragasszunk.

Level Amerikából.

Amerikába vándorolt véreink hazaszeretetének szép bizonyítéka az alább leközölt, 1915. szept. hó 14-én Lakewood O. Plover St. 12228. North America kelterésű levél, amelyet Szemesy János küldött Garamkesszibe Hlavánsy Jánosnak, aki a levél írójának tanítója volt.

A levél a maga eredetiségében a következő:

„Szállföldem szép határa meglátlak-e velahára? Holis vagyok én most attól? Itt ebben a semleges Americában amely Csak avval félti a Semlegesség megsértését ha nem adhat ami ellenségeinknek eleget lőszert és fegyvert azaz Igazi semlegesség ami Elvőkünknel! és ami Embereink akik dolgoztak a lőszert és fegyvert Gyárakban sztrájkot csináltak is avval megsértették az Amerikai Semlegességet! Hiába borotválkoznak mindennap ezek az Angol származású Americaiak mégis elég gyávák! lehet hogy mindig rézszegek mert nem értik meg egymást nemhogy minket megártanak! Énis Bosszankodom nyughatatlan vagyok A hazámért mert nem harcolhatok.

Sem éjjelem, sem nappalom miatt. Fáj a szívem, szégyent érezek magamba? Megszöktem de nem azért hogy félnek, a haláltól, sem a Szerbtől sem pedig a Muszkától! Ha lehetne haza mennék egy szóra, pedig még csak nem is voltam Katona. Királyomert és hazámért meghalni. Kötelesség; ezt szeretném leróni!

Édes hazám, megállod-e helyedet. Megmarad-e továbbra is a neved, Vagy már többet nem fogsz élni sohasem? Ejjel-nappal csak sorsodon töprengem. De én biztos hogy még tovább is fogsz élni, Az ellenség fog előttem meghajolni.

Sétrombolod a Muszka göshengerit, kiakarta eltörölni a Hazánknak a Nevit!

T E M E T É S .

(Emlékezés halottak napján.)*

Szegény honvédeink! Hűlt testetek itt fekszik a poros uton, egymás mellett, bajtársiasan. — Bizony sokan vagytok. — Szent áldozatai sokat szenvedett hazánknak. Halotti arcotok halovány. — Némelyiké nyugodt. Nyitva hagyott, üveges szemetekből a halál rabolta el a fényt, az életet. Vajjon álmodoztak-e? Vannak-e álmaitek? Kell, hogy az, ami hőské tette, tovább éljen. — A szent tűz, mely előre, mindig előre vitt titeket — mely lelkesített, mely táplált, mikor éheztek, hevített, mikor a hideg szél lengette szakadt ruhátokat, mely ébren tartotta lázas szemeteiket hosszú éjszakákon, — nem pusztulhat el. — Valhol a lelkek hazájában él a ti dicső, elköltözött lelketek is.

Jutalma lesz-e legdrágább kincsetek — értékes életetek — feláldozásának? Otthon töprengő hitveseitek mondatják mosolygóképű gyermekeitekkel az esti imát; gyünygő ajkuk fohászeit meghaligatja-e az, kihez imádkoznak? s összetört szívüknek mely fájdalomra képes lesz-e majd vigaszt nyújtani?

Szegény honvédeink! Levett sapkával néztek, komoran, mint, aki előtt valami megoldhatatlan, érthetetlen dolog áll, lábaim egy helyen, mintha gyökeret vertek volna. Nem tudok szabadulni a fájdalomtól, mely élettelen arcotokról tükröződik s lelkemig hat.

Egyre több. Hozzák, sorjába fektetik.

Itt egy ifjú szöke, vonásai még nem merevek, az élet nem régen hagyhatta el. Fejemet jobbáiban ásót tart görcsösen, dus, szöke haja véresen tapad nagy fehér homokához, bal keze alá támasztva, mintha csak fáradtan, mélyen álnudnék. Feje alól keskeny csikban vere még folyik, az országút pora mohón issza be. — Mellette egy vén harcos. Arca olyan, mintha hosszú, kínos betegség és nem puskagolyó oltotta volna ki életet. Sovány, csontos, viasz-arc, győri fájdalomnak minden viszatükrözésével, feig behuny, melyen tekvő, tört szemével, mintha nézne a nagy messzeségbe és keresné, akiket oly messze hagyott, akikről még tucúzni szeretne; jobb keze mellet a szétépett véres inget tartja; bal kezét, melyen olvasó van reacsavarva, ki nyújtja, mintha intene oda, ahová néz — — de ahová soha ellátni nem fog.

A sor ismét hosszabb. Mindig többen és többen gyűlnek a végső elmulashoz, a nagy pihenőhöz, melyből nem riasztja fel a hangos, alárm, a tülebe sugott parancs, nem zavarja a süvöltő ágyú és a géppuska velőig ható kattogása.

Nyolcvanhárom.

Az országút szélén, a gyepen, fejével egy topolyfának támasztva fekszik a „fiatal zászlós úr.“ Mig elt, keveset láttam. Az iskola padjait csak most hagyta el, pár napja volt kint köztünk. Szegény gyerek! Az arca még most is hamvas, gyerekes, tüde. Gondjai nem voltak, ez még csak örülni tudott. A kikkel együtt volt, nézték, soká nézték: „Nem ő az, nem lehet az!“ Mondták: „hol van az az örökös mosoly, mely nélkül el sem képzelhető!“

Ott állt kapitánya is, ő is soká nézte. — Felőhajtott: „Gyerek-gyerek, de megváltottál, ha szegény, özvegy, édes anyád látna, a szive szakadna meg!“ — Az utolsó szavaknál hangja elcsuklott, sapkáját a szemére hűtötte és elnézett soká.

*) Lapunk előző számához elkésve érkezett.

A széles országút másik oldalán orosz elesettek. Nem számoltam meg. Számuk meghaladta az ötvenet, Borzalmasak. — Ágyútüzünk pusztította el őket állásaikban. Drabális, nehéz, csontos emberek. Jól táplált óriások. — Mind szöke, telt arcú, mely arcokon a halál által ráfagyasztott utolsó kin, fájdalom még borzalmasabb, mint a mi hőseink arcú.

A mieinket roham közben érte a halál és ilyenkor, mint mondják, az utolsó percek gyötrelmei nem hagynak oly nyomot a halott arcán, mint ágyútüzben, órák hossza óta halálfelelemben lévő kioltott életen.

Az élet utolsó lelki motivuma mindig, vagy legtöbbször esetben ott van a halott arcán.

Megyek a sírokhoz. Két nagy sirt áznak utászaik és a friss orosz foglyok. A mieink egykedvűen hányják ki az omló homokot, hiszen már csináltak ilyet többet is. Az oroszok isszák, kapkodva, gyorsan dolgoznak bizalmatlanul, lehajtott fővel néznek lopva — erre — arra, s mintha várnának valamit, mintha attól félénének, hogy az a mérhetetlen fájdalom és keserűség rajtuk áll bosszút.

A két közös, nagy sír között magányos sír. Több sátorleple burkoltan most tessik be a „kis lobogó“. — Egy baka bajonettjével nyers fából fejfát farag. Kidörasztit vörös szemével néha a sírba pillant. A fejfa egyik része már lehátva, fehéren a földön, másikat most tisztítja meg kergétől. Majd felkapja a kést és mintha magának mondaná: „Fűrészes lesz az utászkodni.“ — Eltűnik.

A sírnál egy, a reászáradt sártól szintelen sipka. Benne notesz, papirosok, karkötő-óra, apróságok. — Felnyitom a noteszt. — Az első lapja telve saját külömböző változatú aláírásaival, — tovább üres lapok. Egy lapon: „Hadi napló.“

Augusztus 10. Indulás állomásról, későn estig a vonatban aludtam Zs. . . állomáson a virágokat meglocsoltam, stb.

Augusztus 14. „Kivagonirozás mind elhervadt; egy rózsát, a bordót megtartottam“

Augusztus 18. „Ő felsége születés napja, ebédhez pezegőt kaptunk“

Augusztus 22. „Este kakaót főztem, pompás volt“

Augusztus 24.

Ezzel be is volt fejezve. — Ma még kezében volt a napló, de folytatása nem volt — nem lesz.

A notesz többi része üres, a noteszben egy Mária szent kép és 3 leprésett aranyos szivargyűrű.

Jön vissza a baka, nézi, hogy a sipka tartalmában kutatok. Ott találok, egy papiros szalvétába göngyölve a bordó rózsát is. Száraz, de ép volt, illata is volt. — Mikor visszatesszem, a baka elviszi és egy fa tövébe helyezi el a sipkát.

Majd hóna alól előveszi a fejfa rövidebb részét, kisírt szemmel néz rám, csak ennyit mond: „A nevét tessék ráírni tinta-ceruzával.“ Közben ő a hosszabb részt dekorálja.

— „Szegény zászlós úr, a puccerje vagyok — de hiszen már meghalt, tetszik tudni — még tegnap ilyent mondott: „Te Pista, mi lenne, ha meghálnék? Tudod, Pista, ha úgy lenne, ezt itt a nyakamon, ezt is vedd le és tedd el. Elviszed édes anyámnak és megmondod, hogy üzenem, hogy az órát neked adtam.“

— No és mi van azzal a micsozával, nincs a sípkában?“ kérdezem.

— „Tetszik tudni,“ mondja, „nem vettem le a nyakáról, mondom, hadd legyen vele valami hazuról, Kolozsvárról; — pedig aranyból volt.“ — A fejfa is elkészült: „Mit írtál rá, Pista?“ — kérdezem. Felém nyújtja, mutatva mondja: „Élt 17. évet.“

*

Az orosz elesettek már pihentek. Mieinket még hordták a nagy sírba. A sírok körül a századok észrevétlenül sorakoztak, némán, senkinek sem volt mondanivalója, mi tisztek, élünkön az ezredparancsnokkal és a tábori lelkészrel, szent szótlanul a sírok között állunk meg. A lelkész lassan kilép, sapkája lekerül, némán vár. Az özszezek sípkája lent van. — Az esti szellő ott játszik zizegve a topoly sugarú levelein, az alkonyodó nap biztató rezgait hinti a szomorú élőkre, s mintha tulvilági fényvel világitaná meg a sok poros, fakó, fáradt arcot és a távolba néző száraz szemeknek életet fényt kölcsönöz. Mozdulatlanul állunk. A pap fohászkodik.

„Elnemült hősek! A ti véretek legyen tömjén a hazánknak, vagy a hazáért hozott áldozaton a ti pusztulástok legyen a válság a mindent teremtő, mindent eltető és mindent virágoztató békeért.

Hatalmas Isten! Azon sóhajokból, melyek most tehozád szállnak, juttass egy parányit azokhoz, akiket elnemült hőseink árán, védtelenül otthon hagytak. Jelenj meg fénséges Glóriában lelkűs előtt s mind el nekik utolsó imáik egy-egy morzsáját. Mondd meg nekik, az éretlők aggódók és szenvedőknek, hogy nevével ajkukon háljak meg s léptek menjenek trónod elé! Vigasztald meg az apákat, anyákat, hitveseket és imádság szeretet gyermekeiket.“

„Mondd el nekik, hogy Mindegyikük hős volt, hősek hőse.

Hazáért halt hősek voltak.

Ne sirjatok majd, ne könnyezetek értük árván hagyott gyermekek! Csak naponként emeljétek fel kis kezéteket s végtelenül szeretett édes anyátok után mondjátok egy-egy imát apátokért. És ha néha, mikor leszáll az est, s imára kulcsolt kezeitek, könnyek hullása közt fogjátok mondani az Úr imáját, küldjétek akkor jéréteket és apátoknak egy-egy szent sóhajtat az Egebe, hogy örködjön a ti lelketek fel tti és az ő lelkük öröjen benneteket a bajtól, a nyomortól és a fájdalomtól és adjon nektek örök boldogságot az Úr Isten, apátok porba hullott vere által most és mindörökké. Amen.

*

A megható imából csak ezt tudtam feljegyezni. — Elfojtva elérzékenyedésemet, körütekintek. Minden tekintet merev, komoly. Egy-egy sóhaj hallható.

Intelligens, mélabus hangján a honvédkántor énekebe kezd. Felcsendül a borzalmas halál misztikumát oly szépen kifejező: „Circumdedertum.“

Mély csend, csak az ének hallik. — Mintha a rezgő nyár zizegő lombjai is figyelnének. — A szellő elül. — S a hatalmas nyárfák, mintha szívük volna, mozdulatlanul, némán hallgatják, a messze elköltözött magyar honvédek bús bucsu-melódiáját.

Nézem az arcokat. Mindegyiken rajt a minden szenvedést elviselni képes fájdalom elszántság, a szájak némák, mozdulatlanok, a szemek itt-ott nedvesek mintha imádkozni sem tudnának.

Pedig látom. Lelkükbe nézek. Tudom, hogy soha még oly belső megindultsággal, oly ostromló könyörgéssel nem fohászkodtak az őket egyedül segítő Mindenhatóhoz, — mint most — most, mikor némák, mikor ajkukra szó nem kerül, mikor a lélek mintegy elváltan, elválasztva a földi testtől,

megtisztulva jut el a mindenható Isten végtelen kegyelmé elé.

*

Beszteledett. Az ottlétők még egy-egy hantot dobának a sírokba. Az utások földelnek. A tömeg osszik, mindenki a helyére.

Az utásokkal távozom én is. Előttem, körülöttem csoportbontak. „A szakácsok már bejöttek, — mondja az egyik. Tovább egyik hangosabban: „Hetedik század vacsora a dekungnál, ütődik az országuton.“ „Mi bajod, Pista, mit töröld a szemed? — kérdi az egyik. — Ni-ni ez is pityereg. Mondják, „Dehogy“ mondja öblös hangján az öreg őrmester. A nap nagyon a szemükbe sütött.

A csoportok lassan elhagynak. Még visszaneztek. A sötét karmin égbolton még látni egy-két foglalatostódó kontúrját, végre az is eltűnik. A sírok helyén kis emelkedés. Messzebről már alig látható. Lassan egybefolyik a sík, messze pusztasággal, mely kérelhetetlenül nyit el oly sok hősünket. Temetője lett oly sok reménynek, végtelenségé annyi bánatnak.

Aludjatok dicső hősök!

Siri álmaitokat ne zavarja semmi, semmi! Kossorutlan, óriás temető, jeltelen sírok. Hová a meg nem vigasztalhatók virágjait el nem hozhatják, hová hálóit napján, sok gyertyával az otthon, a messze hagyottak el sem jöhetnek. — Hová falutok esteli harangszava el nem jut soha, soha!

A sok sóhaj csak a szellő szárnyain jut majd el ide és a rezgő topolyok levelei susogják el az otthon — a messze hagyottak fájó üzenetét.

Bocsek Nándor.

A magyarság alsó rétegeinek művelése.

Köz tudomásu, hogy Szegeden internátust nyitottak az u. n. magyar parasztiuk számára.

Az internátus célja: *magyarság alsó rétegeinek művelése*. Evvel terjeszteni akarják a magyar nemzet lelki fajságát. Tehát korántsem a szervi fajságát, mert tiszta magyarság fej nincs. Az évezredek mult sokat nyiszált a magyar nemzet faji sajátságaiából. T. i. a szervezetet. A különböző házasság fajkeveredést eredményezett. Azonban a magyarság őseitől öröklött *lelki sajátságai, képességei, tehetségei még érvényesülnek* tisztán, szeplőtelenül. Ezt *bebizonyította a mai háboru* is. A vitesség, a lovagiaság, a bátorság, a szívósság, a hazaszeretet, a királybűség, stb. a magyarság átöröklött tulajdonságai közé tartoznak. Ezeket a tulajdonságokat megtaláljuk a multban, de megtaláljuk most is. A magyarság alsó rétegei őristek meg ezeket az ősi tulajdonságokat. Ezek oly értékek, melyek nélkül hasánk fejlődése, léte, boldogulása forogna kockán. Valahányszor veszély fenyegette hasánkat: a jelzett tulajdonságok felszínre kerültek.

Ez a művelés nem egyéb, mint bizonyos *felzárkózási folyamat*, melyet a nagy természetben is találunk. Nevezetesen, hogyha a felső talaj rétegeinek nedvessége csökken, a szárazságos nedvet az alsó talaj szolgálja. Megvédi a növényzetet a kiszáradástól, elpusztástól. A nemzet életében ez a folyamat a *hazafiság, a bátorság, a szívósság* stb. érsete, amely aulról feifels tör. Ezt az érzést az alsó népréteg jobban őrzi meg, mint a felső, mely a különböző idegen hatások által átalakul, módosul. Hogyha hasánk felső néprétegeit elemezzük, kiünik, hogy e rétegekben nagyon sok az idegen tényező. Kevés benne a magyar lelki fajság. Természetes, a kultura gyökérszárai csak a felső rétegből táplálkoznak, Amilyen a felsőréteg összetétele, olyananná lesz a be-

lőle táplálkozó kultura is. Valamint a növény csak azokat a gyökereket mélyeszi az altalajba, melyek szilárdságát, helyhez-kötöttségét biztosítják, szintugy tess a kultura is. Tulajdonságai a felső talajjal, erőssége pedig az alsó talajjal függ össze. Azonban nemzeti létünk fejlődése szempontjából nemcsak az a fontos, hogy kulturánk szilárd legyen, de az is, hogy *nemzeti legyen*. Benne nyilatkozzanak a magyarság ősi tulajdonságai. Arra kell tehát törekednünk, hogy a magyarság alsó rétegeiből minél több része, *tényező* kerüljön a felső talajba. Ezek a tényezők fogják képezni a talaj kötöttségét, szilárdságát.

A laza felsőtalaj a legesekélyebb idegen nyomásnak is enged. A jó ganda is iparkodik a laza talajt kötöttebbé tenni. Így nyilatkozhatunk a magyar nemzet felső rétegeiről is. Hozzuk tehát felszínre a magyarság alsó rétegeinek a legjavát. Műveljük. Vigyük a cselekvés, a munka, az *irányítás körébe*. A magyar nép lelki fajsága megteremti az egységes magyar szellemet. Léitünk, fenmaradásunk és fejlődésünk biztos lesz. A magyar gondolatot vigyük be a *cselekvésbe*, a tettbe.

A művelést elsöben az iskolában kell kezdenünk. Teremtünk meg a magyar nemzet munkaiskoláját, ahol minden gondolat bizonyos cselekvésbe szakad. A cselekvés irányítója pedig a magyar nemzet lelki fajságának tulajdonságai lesznek.

Szabolovszky István.

A világháboru krónikája.

November 8.

Szerbiában Gallwitz csapatai bevonulnak Paracsinba. Kövess csapatai az üldözés folyamán elérik a nyugati Morava északi partját s Kraljevótól jobbra 1200 szerbet fognak el. Gallwitz csapatai a Morava völgyében való előnyomulés folyamán 1500 szerbet ejtenek foglyul. Trebinjétől keletre és délkeletre montenegrói határmagaslatokat a csapataink rohammal elfoglalják. Avtováctól délre előretolt osztagainak a tuleröben levő ellenség elöl visszavonulnak néhány hadállásukból. A bolgár csapatok Nis elött állanak. — Az oroszok összes támadásait visszaverik a szövetséges csapatok. — Az olasz harctéren az olaszok erőtlen támadásait a csapataink könnyű szerrel verik vissza.

November 6.

A szerb harctéren a bolgárok elfoglalják Nist, Strumicától délre a bolgárok visszaverik a túlerövel támadó angolokat és franciákat. A német csapatok rajtaütéssel birtokukba veszik Varvarint és 3000 foglyot ejtenek. Krivivínél német és bolgár főhaderők érintkezésbe jutnak. Kövess serege elfoglalja Kraljevot. Csacsaktól délre harc fejlődik. Trebinjétől keletre a csapataink áttörik a montenegróiak főhadállását. — Az orosz harctéren az oroszok a Strypa fronton a főhadállásukba vonulnak vissza s a most folyó harcokban 6000 embert fognak el a csapataink. — Buvárhajók elsüllyesztenek az azei tengeren két angol szállító-gözüst. — A francia és a török harctereken kis jelentőségű harcok folynak.

November 7.

Kraljevóban 180 zsákmányolt ágyú és 3500 szerb foglyul jut a szövetséges csapatok közére. Gallwitz serege Krusevác elött áll. Kövess serege a szerbeket az Ivajnicai magaslatokra veti vissza. Kraljevó mindkét oldalán átlépi a Moravát és Csacsaktól délkeletre visszaszorítja az ellenséget. — Sztrypa mentén újabb orosz támadásokat vernek vissza a csapataink. A rigai és a dúnaburgi fronton meghiúsulnak az orosz támadások. — A csapataink a San Martino szakasszon visszaverik az olaszok minden támadását. — Görögországban megalakul az új kormány, az elnöke Skuludisz, aki egyuttal a külügyminiszter is lesz.

November 8.

A bolgárok Krivolak és Prilep közt Sardártól délre megverik a francia és angol

csapatokat. Krusevácban a németek 3000 foglyot ejtenek és 1500 sebesültet találunk a kórházakban s 10 ágyút zsákmányolnak. Kövess serege Ivanyicától északra kiveteli az ellenséget magaslati állásából és Trsteniknél kiérőszakolja a Moraván való átkelést. — Visszaverik az orosz támadásokat a szövetséges csapatok Rigától délre, Mitau — Jakobstadi vasút két oldalán Dünaburg elött és Cartorysktól nyugatra. — Az olaszok által tegnap elfoglalt Col di Lana hegyesúcsot a csapataink ellentámadással visszafoglalják. — A svéd tengerparttól délre egy ellenséges tengeraltjáró elsüllyeszt egy német kis cirkáló.

November 9.

A bolgár csapatok elfoglalják Aleksinácot, Leskovácot és Tetovot. Nisban 42 várágyút zsákmányoltak a bolgárok. A Nis körül ejtett szerb foglyok száma 5000. A németek kruseváci zsákmánya 7000 foglyra és 50 ágyúra emelkedik. A csapataink Kraljevótól és Krusevácától délre visszaverik az ellenséget. Kövess serege megszállja Ivanyicát és visszaveti a szerbeket az ivanyica-kraljevói úttól délre levő magaslati állásukból. — Az olasz és az orosz harctér néhely helyein az ellenség támadásokkal sikertelenül próbálkozik.

November 10.

Kövess serege a szerb harctéren Ivajnicától délnyugatra elfoglalja az erősen megcsallott Osolista-magaslatot. A csapataink tovább nyomulnak Kraljevótól délre és Krusevácól délnyugatra. Nisban a bolgárok 102 ágyút zsákmányolnak és 10000 foglyot ejtenek. Krusevácban 103 ágyút volt a zsákmány. Bojadzev bolgár tábornok 3360 foglyot ejt és Leskovácban 12 ágyút zsákmányol. — Az orosz harctéren Cartorysktól nyugatra a szövetséges csapatok meghiúsítják az oroszok áttörési kísérletét. — Az olaszoknak a Padogra hadállás, a Zagora, a plavai szakasz és a Col di Lana elleni támadásait a csapataink visszaverik. — Német tengeraltjárók elsüllyesztenek a Finn öböben egy orosz aknakereső-osztag vezetőhajóját és Dünkirchentől északra egy francia torpedónaszád.

November 11.

Kövess és Gallwitz folytatják az előrenyomulásukat a nyugati Moravától délre. Callwitz serege 4000 foglyot ejt. Kövess seregei Trsteniknél 1000 szerbet ejtenek foglyul. Az Uscicától délre előnyomuló hadosztalunk Nova-Varos irányában nyomul. A bolgárok újabb zsákmánya 4 tarack, nyolc ágyú és 800 foglyul. Trebinjétől keletre a csapataink visszaverik a montenegróiaknak egy erős támadását. — Az olaszok megütik Görse elfoglalására irányuló erőfeszítéseit. Újabb általános támadásuk első napja vereséggel végződik. — A világháboru egyéb harctéren a helyzet változatlan.

Különfelek.

— **Népfelkelési szemlék határnapjai.** Az 1891., 1895., 1896. és 1873-tól 1877. évben született népfelkelésre kötelezettek bemutató pótszemléje a vármegye területén az alábbi napokon fog megtartani; december hó 9-én Körmozsbánya város; 11-én Alsószecse, Alsóvár, Nagykálna, Csata, Barsendré, Nagysáró, Óbars, Zseliz és vámosladányi körjegyzőségek; 13-án Garamujfalu, Garamszentgyörgy, Garamszőlő, Ujbars, Málas, Leker körjegyzőségek és Nagysalló község; 14-én Léva város; 15-én Verebély község, Alsógyőröd, Alsópál, Barabese, Barafüas, Csifár, Fakóvezekény, Kisvezekény, Ohaj, Zsitvabesenye, Zsitvagyarmat és Zsitvajfalu körjegyzőségek; 17-én Oszlány község, Simony, Bésztercsény, Nagygyőröz körjegyzőségek és Pálosnagymező község; 20-án Aranyosmarót község, Alsószelcsény, Garamszentbenedek, Baratacsár, Barszerencze, Fenyőkosztolány, Bélád, Newcsény, Kistapolcsány, Aranyosmarótvideki Garamkovács, Geztöd és Ebedeoz körjegyzőségek; 22-én Uj-

bánya város; 24-én Zsarnóca és Kőrmöcbánya körjegyzőségek; 27-én Garamszentkereszt, Geletnek, Garamrév, Felsőszadány, Barskaproncz, Kiszelfalu, Karvaly, Garamladómer és Nagylóca körjegyzőségek; 28.-án Felsőhárom, Skalenőfürdő, Vihnye, Gyertyánfa és Jánosgyermat körjegyzőségek.

— **A kormány az élelmiszerek drágítása ellen.** Illetékes helyről közlik azt a megnyugtató hírt, hogy a kormány legközelebb az élelmiszerdrágítás ellen rendeletet bocsát ki, melyben szigorú rendszabályokkal él az élelmiszer drágító ellen. Minthogy a kormány a büntető jogi szankciónál is gondoskodni akar, és a drágítók üzelméi ellen kellő megtorlással kíván élni, a november 25.-én összehívott parlament elé törvényjavaslatot is terjeszt az élelmiszer drágítás dolgában.

— **A főgimn. Segítő-egyesülete** folyó hó 7.-én Boros Antal főgimn. tanár előlétele mellett választmányi ülést tartott, amelyen a választmány elhatározta, hogy 1100 korona kiadás keretében tizenhat szegény tanulóknak feltétlenül, hétnek pedig feltétele en, — amennyiben ezek a karácsony előtt tartandó tanári konferencián nem lesznek megintve, — egy-egy ütőzet téli ruhát, illetőleg téli kabátot készített. — A választmány megbíta az elnökséget, hogy a harmadik hadikölcsönre 2200 koronát jegyezzen.

— **Közeledik a rekvirálás.** Már megtörtént az intézkedés, amely a tavalyi mintára e rendeli a gabonakészletek megállapítását, hogy azután ennek megtörténteivel a hatalom megindítsa az áruforgalmat a termelőtől és a birtokostól a fogyasztóhoz. A rendelet szerint a búzát, a rozsot, a kényszerest, árpat, zabot, babot, borót, lencsét dec. 25-től rekvirálják meg pedig a maximum áránál 4 koronával olcsóbban.

— **Hósi halál.** Tokody László, Tokody Imre lévai vendéglősné fia, a 26. gyalogcsredbe osztott kádóstörtemester, aki — mint érteülünk — az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért előléptetése és kitüntetésre van felterjesztve, — az orosz harctéren, f. hó 2.-án, amikor csapatát rohamra vezette, ellenséges golyótól fején találva hósi halált halt. A 27 éves vitéz őrmestert bajtársai nagy részvét mellett a csata helyén külön sírba temették.

— **Tanári jubileum.** Október elején volt negyvenedik évfordulója annak, hogy Czirbusz Géza dr., a geografia tudós és kiváló egyetemi tanára, a kecskeméti kegyesenői főgimn. katedráján megkezdte ádásos működését. Czirbusz Gézához, akit az egyetemi bölcséleti kar 1908.-ban választott meg egyetemi rendes tanárnak, — minket is kedves emlékek kötnek, mert a hetvenes évek végén a lévai gimnáziumnak általános tisztelt és buzgó tanára volt, aki most négy évtizedes nehéz munka után csendesen, zajtalanul jubilált, amely alkalomból számos tisztelével együtt mi is őssintén üdvözöljük.

— **Az őszi mezeli munkák biztosítása.** Már több ízben emlékeztünk meg mi is azokról az intézkedésekről, amelyeket a földművelésügyi miniszter tett a mezőgazdasági teendők ellátása érdekében. E napokban is megjelent erre nézve a miniszternek egy rendelete, mely szigorúan meghagyja a falusi népeknek, hogy előbb a saját földjét, azután a többi falubelieit munkálja meg. A megtorlást is kiállításba helyezi. Ha a mezőgazdasági munkák végzése felmentett katonáról van szó, rögtön behívják, ha pedig segélyezett itthonbgyottak vétenének ezen meghagyás ellen, megvonják tőlük a segélyt.

— **Kőrmöcbánya költségvetése.** Kőrmöcbánya város képviselőtestülete e hó 8.-án tartott közgyűlésében tárgyalta az 1916. évi városi költségvetést, mely szerint 908.059 K. 01 fillér bevétellel szemben 904.175 K. 11 fillér áll, így tehát 3883 K. 90 fillér költségvetési többlet mutatkozik. A költségvetést elfogadták. Megemlékezés méltó, hogy a városi lakosság semmiféle közszolgáltatással terhelve nincsen, ami körülbelül annyit jelent, hogy a gazdag Kőrmöcbányának boldog polgárai csak hírből ismerik a pótdótot.

— **Tanárok és tanítók szabadságolása.** Amióta a tanárok és tanítók katonai szolgálatra bevonultak, azóta a tanítás menete állandóan nehézségekkel küzd. A Külügy-Hadügy snerint a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértőleg igyekezett segíteni e bajon s úgy határozta, hogy a segédszolgálatos tanárokat és tanítókat áthelyezik a nem tényleges viszonyba, hogy polgári foglalkozásukhoz visszatérhessenek.

— **A hadikötvény magasabb ára.** A közönség körében az a nézet terjedt el — és ez egyes lapokban utat is talált — hogy a harmadik hadikölcsön kötvényeinek ára november hó 1.-étől kezdve 30 fillérrel megrágtat, s így azok, akik a jegyzési idő második felében jegyeznek, 30 fillér „büntetépénzt” kötelesek fizetni. Ismételtlen és nyomatékosan hangsúlyoznunk kell, hogy ez a nézet teljesen téves, mert a 30 filleres árkülönbözésnek az a természetes magyarázata, hogy a most kibocsátásra kerülő hadikötvények kivétel nélkül folyó november hó 1.-étől kamatoznak, holott a november hó folyamán jegyzők tulajdonképpen a jegyzett összeget november 1.-je után bocsátja a kincstár rendelkezésére, tehát november hó 1.-étől a befizetés napjáig a kamatszelvény révén illetéktelen kamatot élvez. Ennek az időközi kamatnak a kincstár javára való megtérítésére szolgál a 30 filleres árkülönbözés a november 1.-ét követő jegyzőeknél.

— **Figyelmeztetés.** A m. kir. postaigazgatóság figyelmezteti a postát igénybevevő közönséget arra, hogy a gyorsan romló tartalmú küldemények feladásától a hideg idő beálltáig a saját jól felgott érdekében tartózkodjék, mert a mai vasúti közlekedési viszonyok mellett a postai csomagok, még a Budapestre szőlők is, legfeljebb a feladást követő negyedik napon juthatnak a címzett kezébe.

— **Halálozás.** Ziborszky Lajos felsőszadányi körjegyzős munkás életének 59. évében, hosszas betegeskedés után, Budapestben meghalt.

— **Amerikával üzleti összeköttetésben** álló cégeknek Magyarországból Amerikába irányuló távirtdaforgalmat illetőleg a kereskedelmi és iparkamaránál tájékoztatást szerezhetnek.

— **Gyűjtik a csalánt.** Iparunknak a gyapot behozatala megszűnése következtében a gyapotot pótló anyagokra van szükség. Ilyen anyag első sorban a csalan, amelynek szárában a kenderéhez hasonló rostok vannak. A hadügyminiszter rendelkezésére a nyár és az ősz folyamán már a hadsereg is nagyobb mennyiségű csalánszarat gyűjtött, amelynek kísérletképpen végzett feldolgozása igen szép eredménnyel járt. A gyűjtés kiterjesztése tehát megokolt lévén, a vallás- és közoktatásügyi miniszter az ország tanulói-ijuságát felhívta a gyűjtésben való közreműködésre. Ennek kapcsán a miniszter a lapok útján is kéri az ország föld- és erdőbirtokosait, hogy a tanulói-ijuságát a gyűjtés munkájában támogatni sziveskedjenek.

— **Orosz-Lengyelországban megszállott területekkel való posta- és távirtdaforgalom** tekintetében az érdekelteket a kereskedelmi és iparkamaránál felvilágosíthatják nyerhetnek.

— **Drágább lesz a gyógyszer.** A belügyminiszter a Magyarországi Gyógyászerés Egyesület és a Közegészségügyi Tanács által előterjesztett gyógyszerárabszabványt egész terjedelmében jóváhagyta és mint érteülünk, az e hónap végén fog elölebe lépni. A háború kitörése óta ez a második eset, hogy egyes gyógyszerek árát emelték. A belügyminiszter indokoltak találta az egyes szerek áremelését, mert a háború alatt igen sok gyógyszernek az előállítására megrágtat, a külföldről való behozatal pedig lényegesen megnövekedett.

— **Külföldre nem szabad képeslapot küldeni.** Katonai okokból további intézkedésig külföldre egyáltalában nem küldhetők olyan képes levelezőlapok, amelyek a magyar és osztrák monarchiában levő városokat, városrészeket, helységeket, tájakat, katonailag fontos tárgyakat, közlekedési és

nemzetgazdasági telepeket, különösen kiváló építményeket és emlékműveket ábrázolnak. A tilalom a belsőldre, Bosznia-Hercegovinára és Ausztriára nem terjed ki.

— **Három vármegye közel félmillió adománya feldult tűzhelyeink javára!** Az egész ország hazafias lelkesedésével karolja fel azoknak a honpolgároknak az ügyét, akiknek otthonát a háború elpusztította. Az általános adakozásból azonban fokozottan veszi ki részét azoknak a vármegyéknek közönsége, melyek földrajzi fekvésükkel fogva legközelebb estek az immár elmúlt veszedelemhez. Itt a lakosság ugylátszik, a másokkal való együttérzést egybefoglalja a kiáltó aggodalom érzelmeivel és afelett való megkönyebbülésével, hogy a csapástól megmenekült, sokszorosan áldoz azoknak javára, akikre ugyanez a csapás lesújtott. Így aztán kezdetben csekélynek mutatkozó adományok hatalmas összegekre növekedtek. Borsód vármegye például egyszerűen csak annyit közölt a Khuen-Hederváry Károly gróf elnöksége alatt álló Feldult Tűzhelyeket Ujrafelépítő Országos Bizottsággal, hogy a vármegye közönségének körében gyűjtést indít a károsultak javára. Ez az egyszerű bejelentés 200.000 koronát eredményezett! Heves vármegye törvényhatósági bizottsága 2.000 koronát szavazott meg egy újrafelépítendő falu községének felépítésére és ugyancsak gyűjtést indított. Ma Heves vármegye adománya körülbelül 100.000 koronát tesz ki. Nógrád vármegye törvényhatósága 5.000 koronát adományozott. Hozzájárult azóta a gyűjtés eredménye, mely október végén elérte a 130.000 koronát. Ez a vármegye azonban eddig 165.000 koronát adott, mert az előbb említett két összegben kívül a vármegye állategészségügyi aljából is megszavazott további 30.000 koronát haszonállatok beszerzésére, esetleg gazdasági felszerelésre. Ezzel Nógrád vármegye különösen szép példát adott, mert hiszen ahhoz, hogy a sujtott vidék lakosságát igazán talpra állítsuk, nem elég felépíteni számukra a pusztá falvakat, hanem gondoskodni kell arról is, hogy az új otthon folyékony legyen mindabban, ami az élet folytatásához, az új élet megkezdéséhez kell.

— **Excelsior.** Fertikó Józsefnek a lévai mozi tulajdonosának sikerült megszerezni a milánói scala színház híres 6 részből álló filmjét (az Excelsior) mely a Világosság kiadalmát mutatja be a Sötétséggel. — A nagyszabású film 2600 méter hosszú s Luigi Manzotti legszebb alkotása, mely bemutatásakor eddig soha nem tapasztalt sikert aratott, ami nem is csodálható mert 600 szereplőjével százezrekbe kerülő díszleteivel a látványosságuk az elképzelhető legnagyobb fokot nyújtja. Az Excelsior az emberi tudomány haladását tarja elének. A Sötétség és Világosság mint két túlvilági szellem van egymélyesítve. A világosság elvezet bennünket Volta laboratóriumába, hol szemlelhetjük Marconi drótnélküli telegráfjának cseccsemőkorát. Megmutatja a mai hajóóriásoknak, teugeralattjáróknak ősapját, Papiának első gőzhajóját. Látjuk a ballon fejlődését, amíg elérkezik a mai zepellinekhez és aeroplánokhoz. Megmutatja az emberi elme legnagyobb alkotásait, a Suez-csatornát és a heggyóriásokat áttörő alagutakat. A film, az emberiség történeti fejlődését magyarmélyesítve, a személyeket csillogó ruhákba öltöztetve, a szinpadai technika minden vívmányát felhasználva tárja elének, nagyszerű felvételében, melyek bámulatos tökéletességgel adják vissza a szereplők minden mozdulatát. Ezt a filmet, mely hódító körútjában most hozzánk érkezett, csütörtökön, november hó 18-án fogja a lévai mozi nekünk bemutatni. Hiszünk, hogy nálunk is kellemes meglepetést fog kelteni a filmművészetnek ez a hatalmas alkotása. Jegyek már most is előre válthatók.

— **Tilos a Szerbiába való utazás.** Polgári személyeknek a csapatnak részéről megszállott szerb területekre való utazása egyelőre tilos. Az időpont, hogy mikor és mily feltételek mellett lesz a határ átléphető annak idején közölni fog.

— Oroszországba nem lehet magyarul írni. Illetékes helyről arra figyelmeztetik a közönséget, hogy Oroszországba hadifoglyoknak nem lehet magyarul írni. Nem pedig azért, mert hiteles formában kapott értesülés szerint a pétervári cenzuránál alkalmazott egyetlen magyar cenzor hosszabb betegeskedés után meghalt. Az orosz cenzori hivatal újabb magyar cenzort nem tudott alkalmazni s ennek következtében tízesrével hevernek a továbbításra váró magyarnyelvű levelezőlapok.

— Az ideai Mikulás a rokkantaké. Az ideai Mikulásnak történelmi jelentőséget ad az Augustus Alap országos akciója, amelynek az a célja, hogy Mikulás — ajándékaik vásárlásakor rokkant hőseinknek is ajándékozzunk néhány fillért. Az Augustus Alap — mint már jelentettük — Mikulás-bélyeget hozott forgalomba. A 10 és 20 filléres Mikulás-bélyegnek az a rendeltetése, hogy az ideai Mikulás-ajándékoknak historiai értéket szerezzen. Az idén minden hazafias magyar ember ilyen Mikulás-bélyeget ragaszt az ajándékára, vagy arra a csomagra, amelybe ajándékát teszi. Az Augustus alap azzal a kéressel fordul az ország jóssivű, hazafias közönségéhez, hogy már most vásárolja meg a Mikulás-bélyegeket, mert az alap csak annyi bélyeget nyomtat, amennyire megrendelést kap. A kereskedők és magánosok, — akik ezzel a csekély áldozattal hozzájárulni akarnak a rokkant-ügy megoldásához, e hónap 25. éig rendeljék meg a Mikulás-bélyeget az Augustus alap központi irodájában (Budapest, Károlykörtút 3. sz.) mert a később érkező megrendeléseknek az alap már nem tud eleget tenni és így a rokkantak kérosodnak a késedelemmel. A Mikulás-bélyeg teljes jövedelme a Nemzet Háza rokkantak otthonáé!

szövetségeikhez, hogy Magyarország és szövetséges társai ügyük igazságának tudatában nemcsak erkölcsi, de anyagi erejüket is kockára merik tenni. De kockázatról, veszteségről beszélünk nem is lehet.

Dicső hadseregünk s szövetségeseink győzelmei mutatják, hogy az idő a hadikölcsön jegyzésére mindenképpen kedvező. A háború folyamán természetesen fokozott munka még a nagy drágaság dacára is kellő ellenértékre talált, keresett az iparos, a kereskedő s keres a gazda is s a keresetből származó feleslegnek a haza oltására kell vándorolnia nem is áldozatként, hanem jövedelmező befektetésként. Oda kell vándorolnia már csak azért is, mert az összegyűlt milliókkal ismét hosszú időre tudjuk biztosítani azoknak harcokésztségét, akik testi fáradaimaikkal, vérük hullásával, sőt, sajnos, életük feláldozásával is készítik elő azt a szebb jövőt, amelyet úgy a mostani kor, mint a későbbi korok nemzedékei fognak kellőképpen élvezni.

Amidőn ismétéljük, hogy nem is annyira áldozatról van szó, hanem jövedelmező befektetésről, vármegyénk kispapjaihoz fordulunk, mert hiszen az első és második hadikölcsön jegyzésénél nyilvánvalóvá lett, hogy a jobb jövőben a háború sikerébe való hit gyökérszála éppen azokban a rétegekben vastagodtak meg leginkább, amely rétegek a haza földjén csupán élni s szerényen boldogulni akarnak. Reméljük, hogy felhívásunk nem lesz eredménytelen s kispapjaink a még hátralevő néhány nap alatt igyekezzen ezen hazafias kötelességüknek meg is felelni. Még csak egy kicsit áldozni s ez lesz az utolsó erőfeszítés, amire szükségünk van!

Barsvármegyei Gazdasági Egyesület.

Krajtsik Jenő, Dombay Vilmos,
titkár. elnök.

Felhívás a vármegye kispapjaihoz!

A reánk kényszerített világháború 15. havában újból a nemzethez fordul a magyar kormány, hogy a háború fedezésére kölcsönt kérjen. Az első és második hadikölcsön jegyzése alkalmával a magyar lelkesedés, a magyar önbizalom s a magyar áldozatkészség a háború folytatására oly tekintélyes összeg juttatott a kormány kezébe, hogy egyszerűen nyilvánvalóvá lett, hogy nemcsak a harctéren, hanem gazdasági és anyagi erők mérkőzésében is megálljuk helyünket. Jól tudja mindenki, hogy a mostani háborúnak fő mozgató ereje a pénz, annnyival is inkább, mert a világ legpénzesebb nemzetével állunk szemben, amelyek azt gondolták, hogy felhalmozott aranykészleteikkel uralkodni tudnak a világon s uralkodni tudnak azokon a nemzeteken is, amelyek fejlődésük biztosítékait nem kizárólag a pénzben, hanem az egyöntetű szervezett munkában s tradicionális erkölcsükben keresték, s ami fő, a legtöbbször fel is találták.

Ezeknek az öröklött erkölcsöknek köszönhetjük azt, hogy a háború fő mozgató ereje kezdettől fogva megvolt minálunk is. Nekünk is több pénzre van szükségünk, mint amennyi az államnak mint szervezetnek készletében van s éppen ezért fordul az állam polgáraihoz, hogy egyéni pénzerejükkel tegyék lehetővé a hadviselést. Minden esetben a nemzet áldozatkészségére hivatkozik az állam már csak azért is, mert köztudattá lett, hogy a mostani háborútól függ a nemzet jövője nagysága. Ennek a körülménynek lehet köszönni, hogy a jegyzésre kerülő harmadik hadikölcsönnek is remélhetőleg teljes sikere lesz, de csak abban az esetben, ha nem vonja ki magát abból egy társadalmi osztály sem. Aki nálunk hadikölcsönt jegyez annak tudnia kell jól, hogy a haza iránt tartozó áldozatkészségen kívül a nemzet jövőjébe vetett bizalomnak egy-egy zálogát helyezi a haza oltására. Most tehát, amidőn a harmadik hadikölcsön aláírása folyamatban van, meg kell mutatni azoknak, kik a háborút csak üzleti szempontból viselik s akik kétségbeesetten futkosnak kölcsönért gazdagabb

Irodalom.

Karácsonyi Album

E cím alatt minden esztendőben, úgy az ideai karácsonyra is egy díszes Albumban összegyűjtve jelenteti meg a Bárd Ferenc és Testvére közismert budapesti zeneműkiadó cég a folyó évben népszerűsége jutott kedvelt zeneműveket. Benne lesz az Albumban a legújabb operett ulonások, mint Zsuzsi kisasszony, Lengyelvér, Végre egyedül, Legénybucsu, Vilmos hussárok legjobb számai. Továbbá Keringő, Indulók, Tangó, Rögöcs, kuplék és szebbnél-szebb kabaré számok, Dalok, Magyar nóták és a most népszerű katona nóták. Valamennyi zongorára, részben pedig ének és zongorára. Ezen Karácsonyi Album kiadásával hazánk e legelső zeneműkiadó cége kedves meglepetést szerez nagy vevőközönségének és valósággi ajándékszámba megy a gyönyörű album, tekintve, hogy majdnem 100 oldalt tartalmazó kötetben foglalt zeneművek értéke egyenként vásárolva 100 korona értéket képvisel, míg így együtt az egész Karácsonyi Album 4 korona, diszkótésben pedig 6 korona. Lapunk olvasói bizonyára szívesen veszik a Karácsonyi Album megjelenéséről szóló hírünket és azon figyelemfelhívásunkat, hogy az albumra a kiadó cég csakis november hó 30.-ig fogad el megrendeléseket, mivel ez csak annyi példányban lesz előállítva, ahány megrendelés arra december 1.-ig Budapestre a cég Kossuth Lajos utca 4 szám alatti kiadóhivatalához beérkezik.

Adakozzunk a Vöröskereszt Egyesületnek!

Az anyakönyvi hivatali bejegyzése
1915 évi nov. hó 7-től 1915. évi nov. hó 14-ig
Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek rev.
Murányi Lúács Szruhá A. leány		Mária
Halálozás.		
Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Meisel Samu	80 éves	Agg. kimerülés
Réi Sándorné	75 éves	Erelmeszesedés

Jótékonyág.

A Vöröskereszt Lévai Fiókja.

Levatic Kálmán Pozsonyból és Levatic László Bacsztoreczbányáról szeretett halottaik emlékére koszorúmegváltás címén 20 koronát küldöttek.

Lévai piaciárak.

Rovatvesztő: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.
Buza m. mérszámként 36 kor. 50 fillértől
39 kor. — fill. Készteser 32 kor. — fill, 32 kor. — fill. Rózsa 30 kor. — fill. 30 kor. — fill. Arpa 30 kor. — fill. 32 kor. — fill. Zab 28 kor. — fill. 28 kor. — fill. Kukorica 26 kor. — fill. 26 kor. — fill. — Lencse 50 kor. — fill. 50 kor. — fill. — Bab 40 kor. — fill. 40 kor. — fill. — Köles 12 kor. — fill. 13 kor. — fill.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33. **Lévan.** Telefon szám: 33.

Piac téren, nagy kiterjedésű gépraktáram céljára épült házamban nagy választéku állandó gépkiallítás van berendezve

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban Hopferr és Schrantz görcsölő készletek, eredeti Melichár-féle vetőgépek, Fächer-féle ekék és talajművelő eszközök valamint minden e számba végo gépek és géprészek Világhírű RAPID láncosokutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.

Nyílttér.

Kiadó lakás.

Léván Kossuth L. u.
22 szám alatt 3
— szobás lakás —
azonnal kiadó.

A LÉVAI KERESKEDELMI BANK R. T.
a harmadik 6%-os magyar hadikölcsön
hivatalos aláírási helye.

Jegyzéseket elfogad
1915. november hó 17-ig.

A jegyzések megkönnyítésére magas
kölcsönt nyújt előnyös kamattal mellett.

Eladó alma.

14 métermázsa alma eladó.
Érdeklődők leveleiket a kö-
— vetkező címre küldjék. —
Főstamaster Alsó más. (Hont vm)

Tanuló

felvétetik Kertész Lajos
csemege üzletében
— — LÉVÁN. — —

A LEGJOBB OLAJ

cséplő vagy automobil
motorokhoz jutányos
.. áron kapható ..

A VÁROSI SZÁLLODÁBAN.

== Kölcsonkönyvtár ==

NYITRAI és TÁRSA R. T.

könyvkereskedésében LÉVÁN.

Előfizetés bármely nap kezdhető.

Császárfürdő. Budapesten. Nyári és téli gyógyhely a magyar irlalmasrend tulajdona. Elsőrangú Kénes hévvizű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hő-nyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők: hólég-, szensavas- és villamosvízfürdők. A fürdők kitünő eredménnyel használatnak főleg csuzos bántalmaknál és idegbajok ellen ivó-kúra és légszuszervek hurutos eseteiben a testi pangásoknál 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak: Gyógy és zenedíj nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld. **Az igazgatóság.**

Ma moziba megyünk!

Az APOLLO mozgósínház
— műsora érdekes. —

LEGJOBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS!

KERN TESTVÉREK

FÜSZER-, GYARMATÁRU- ÉS VASNAGYKERESKEDÉSE

ALAPÍTTATOTT 1881.

LÉVÁN.

TELEFON SZÁM 14.

Legjobb fűszer- és csemegeárak.

Naponta friss felvágottak.

Főtt prágai sonka, teavaj, csemege-sajt.

Legjobb minőségű kávék.

„Gloria” pörkölt kávé különlegesség.

Csemegebor, likőr, pezsgő,

Vörösbör, cognac, borovicska stb.

Carbolsav, carbolpor, zöldgálic, lysoform, lysoform szappan és egyéb fertőtlenítő anyagok.

Katonai felszerelések: evőcsészék, evőeszközök, aluminium ivópoharak, gyorsfőzők, villamos zseblámpák, termosok kulacsok, sipok, forgópisztolyok, huskonzervek.

Vasárak, konyhafelszerelési és háztartási cikkek.

Villamos vasalók, ironalók és főzőedények. Jégsekreányok, vajköpülő és fagyaltgépek. Higiénikus aluminium tejkannák.

Összes gazdasági cikkek, gazdasági kézi eszközök, mérlegek, súlyok, műszaki cikkek, építési anyagok.

Szuperfoszfát lerakat.

Vadászati és fényképészeti cikkek.

Hirdetmény.

A m. kir. minisztériumnak 3925—1915. M. E. számú rendelet alapján a következő hirdetményt teszem közzé:

1. Gabona, liszt és hüvelyesek bejelentése.

Minden termelő köteles az 1915. évi november hó 25-ik napján birtokában levő — s Léva város területén elhelyezett — **buza, rozs, kétszeres, arpa és zab** s az említett gabonanevékből előállított **liszt készletét**, valamint **bab, borsó és lencséből** — az összesen — **30 kg.** mennyiséget meghaladó **készletét legkésőbb 1915. november 28. napján** alulírott hatóságnál (városház I. emelet 10-ik szám) **bejelenteni**. — A bejelentések szóbeli és írásbeli uton történhetnek, arra vonatkozó nyomtatvány minta a városi számvevő helyiségében díjtalanul kapható. Azon készletek, melyek már eladottak, de november 25-én az eladótól még el nem szállítottak, szintén bejelentendők. — A készlet mennyisége súly szerint kitüntetendő; **a saját hazi és gazdasági** szükségletre szolgáló mennyiség **visszatartható**, a felesleg azonban bejelentendő s a készlet tartásának helye megnevezendő.

Aki maga **nem termelő, szintén köteles** a november hó 25. napján birtokában levő azt a gabona és liszt mennyiséget bejelenteni, mely a vonatkozó miniszteri rendelet szerint számított saját hazi és gazdasági **szükségletét** (fejenként és havonként 10 kg. buza vagy 8 kg. liszt) **meghaladja**.

Ez a bejelentési kötelezettség nemcsak a magán egyéneket, hanem a jogi személyeket is terheli.

Azon készleteket, melyek november hó 25 napján fuvarozás alatt állanak, címzett köteles rendeltetési helyre érkezésük után haladéktalanul bejelenteni.

2. Készletek árusítása 1915. decz. 25 napjáig.

November hó 1-től — **december 25 napjáig** bezárólag a gabona és liszt készleteket csak a „**Hadi termény R. T.**“ és bizományosai vásárolhatják meg, ennél fogva azon készleteket **másnak eladni nem szabad**. — Ha a „Hadi termény R. T.“ vagy bizományosa a megvett készleteket 1916 évi január hó 1-ső napjáig — 30 napon belül — nem vette át, azon nap után az eladó részére minden harminc nappal számított hónapra őrzési és gondozási díj címen métermázsánként 20 fillér jár.

Az 1915. évi **december hó 25 napja után** buza, rozs, kétszeres, arpa és zab **készleteket**, valamint ilyen gabonanevékből előállított liszt készleteket sem **eladni** sem egyébként elidegeníteni **nem szabad**. — E rendelkezés nem vonatkozik a 2072—1915. és 2986—1915. M. E. számú rendeletekben feljogosított vásárlókra és elárúsítókra, — milyen itt Léva r. t. város közönsége és megbízottja a miniszteri engedéllyel bevásárolt gabona és hatósági liszt elárúsítása tekintetében.

3. A készleteknek közszükségletre való igénybevétele.

Mindazon gabona és liszt **készletek**, amelyek a bejelentésre kötelezetteknek 1915. **december hó 26 napján még megvannak** s melyeket tulajdonosuk november 1 napja előtt a vásárlásra jogosultaknak s azután a „Hadi termény R. T.“-nak

vagy bizományosainak el nem adott, — **december 26 napjával rekviráltaknak kell tekinteni**. — Azon készlettel a **birtokos nem rendelkezhetik**, hanem köteles azt megőrizni s alulírt Hatóság utasítása szerint a „Hadi termény R. T.“-nak átadni s a lévai vasuti állomáshoz szállítani.

Ezen igénybevétel nem terjed ki a készletnek azon részére, amelyet a birtokos saját hazi és gazdasági szükségletére és a termelő 1915. évi termeléséből szeszfőző üzemében felhasználhat. Azon termelő, aki december 26 napjáig gabonáját még ki nem csépelte, köteles azt mielőbb teljesíteni.

A közszükségleti célokra igénybevett vagyis **rekvirált készletekért** a hatóságilag megszabott legmagasabb árnál **4 koronával alacsonyabb terítés fog fizettetni**. — Rekvirált készletek után őrzési díj nem jár. — A térítési összeg az árunk a kijelölt állomásra történt szállításakor fizetetik.

Ezen 3-ik szakaszbeli kérdésekből felmerülő ügyekben Léva r. t. városban mint hatóság alulírott Polgármester jár el.

4. Hüvelyesekre vonatkozó intézkedések.

A fent hivatkozott rendelkezések a hüvelyes terményekre (bab, borsó, lencse) is kiterjednek az alábbi eltérésekkel:

A hüvelyesekből álló összes készlet, csak ha a **30 kilogrammot meghaladja, akkor jelentendő be**; az abból visszatartható s a hazi és gazdasági szükségletre szolgáló készlet mennyiségét alulírott **hatóság** állapítja meg.

A hüvelyeseket a közvetlen fogyasztás céljaira **nyílt piacon 1915 évi december 25 napjáig szabad árusítani**, valamint olyan **kereskedők** részére szabad addig eladni, akik a hüvelyeseknek helyben kicsinyben való árusításával foglalkoznak.

A kereskedők úgy a meglévő — mind az előző pont szerint beszerzett — hüvelyes készleteiket a „Hadi termény Részvénytársaságon“ kívül kizárólag **csak a helybeli fogyasztók részére** kicsinyben árusíthatják.

5. Büntető rendelkezések.

A 3925—1915. M. E. rendelet 12. §-ában felsorolt esetek **kihagast** képeznek s a rendőri büntető bíróság által **ket hónapig** terjedhető elzárással és **600 koronáig** terjedhető pénzbírsággal büntetendők; ezenkívül a készletek **elkobzásának** is helye van. — Az elkobzott készlet értékének **egyötöde a feljelentőt illeti** a többi rész a költségek levonásával a **rokkant katonák** segély alapja javára esik.

A 3925—1915. M. E. számú rendelet 1915. évi november hó 1-ső napján lépett életbe.

Egyidejűleg Barsvm. Alispánjának 9581—1915. sürgönye alapján Léva r. t. város rendőrkapitánya által 3352—1915. sz. alatt tévesen kiadott hirdetményt hatályon kívül helyezem.

Kelt Léván, 1915. évi november hó 10.

Bódogh Lajos.

Léva r. t. város polgármestere, mint
I. f. hatóság.

